

ועתה אומר לך כלל בטעם מלות רבות. הנה מעת היות ע"ג בעולם מימי נחש החלו הדעות להשתבש באמונה, מהם כופרים בעיקר ואומרים כי העולם קדמון, כחשו בה' ויאמרו לא הו', ומהם מכחישים בידיעתו הפרטית ואמרו איכה ידע אל ויש דעה בעליון (ההלים עג יא), ומהם שיודו בידיעה ומכחישים בהשגחה ויעשו אדם כדגי היס שלא יסגיה האל בהם ואין עמהם עונש או שכה, יאמרו עזב ה' את הארץ. וכאשר יראה האלהים צדעה או ביחוד ויעשה עמהם מופת בשנוי מנהגו של עולם וטבעו, יבצר לכל בטול הדעות האלה כלם, כי המופת הנפלא מורה שיש לעולם אלוה מחדש, ויודע ומשגיח ויכול.

... ובעבור כי הקב"ה לא יעשה אות ומופת בכל דור לעיני כל רשע או כופר, יאה אותנו שנעשה תמיד זכרון ואות לאשר ראו עינינו, ונעתיק הדבר אל בנינו, ובניהם לבניהם, ובניהם לדור אחרון. והחמיר מאלד בענין הזה כמו שחייב כרת באכילת חמץ (לעיל יב טו) ובעזיבת הפסח (במדבר ט יג), והכריז שנכתוב כל מה שגראה אלינו בארות וצמופתים על ידינו ועל בין עינינו, ולכתוב אותו עוד על פתחי הבתים במזוזות, וסנזכיר זה בפינו בבקר ובערב, כמו שאמרו (ברכות כא א) אמת וליבד לזרוייהא, ממה שכתוב (דברים עז ג) למען תזכור את יום אלתך מארץ מצרים כל ימי חייד, ושנעשה סכה בכל שנה:

וכן כל כיוצא בהן מלות רבות זכר ליציאת מצרים. והכל להיות לנו בכל הדורות עדות בצמופתים שלא ישחכחו, ולא יהיה פתחון פה לכופר להכחיש אמונת האלהים. כי הקונה מזוזה בזו אחד וקבעה בפתחו ונתכוון בענינה כבר הודה בחלוף העולם ובידיעת הבורא והשגחתו, וגם נבואה, והאמין בכל פנות התורה, מלבד שהודה שחסד הבורא גדול מאל על עושי רעונו, שהולחנו מאותו עבדות לחירות וכבוד גדול לזכות אבותיהם החפלים ביצאת שמו:

... ומן הנסים הגדולים המפורסמים אדם מודה בנסים הנסתרים שהם יסוד התורה כלה, שאין לאדם חלק בתורת משה רבינו עד שנלמין בכל דרכיו ומקרינו שכלם נסים אין בהם טבע ומנהגו של עולם, בין כדבים בין ביחוד, אלא אם יעשה המלוא ילחינו שכוו, ואם יעבור עליהם יכריחנו ענשו, הכל בגזרת עליון כאשר הזכרתי כבר (בראשית יז א, ולעיל ג). ויתפרסמו הנסים הנסתרים בענין הרבים כאשר יבא ביעודי התורה בענין הברכות והקללות, כמו שאמר הכתוב (דברים כט כג כד) ואמרו כל הגוים על מה עשה ה' ככה לארץ הזאת, ואמרו על אשר עזבו את ברית ה' אלהי אבותם, שיתפרסם הדבר לכל האומות שהיא מאלת ה' בעונשם. ואמר בקיום וראו כל עמי הארץ כי אם ה' נקרא עליך ויראו ממך. ועוד אפרש זה בעזרת השם (ויקרא כו יא):

ב. עולת ראיה | א', עמ' תל"ז

נגילה. סתם מגילה היא מגילת אסתר. מחצדי חקלא נקראים בעלי הסוד, ושורש הנסתרות לד' אלהינו הוא י"ה. ע"כ מגילה אותיות מגל י"ה. מגל הנצרך למחצד חקלא. של ההסתר והסתיר אסת"ר. שמכאן אסתר מה"ח, ובשתי ההסתרות אי"ה כח"ב ללולים בהן. וגמל. אעלך גם עליה. סימן טהרה הפנימי. שחזירתו לטהרה תלוי בעליית כל הירחיים. שהוא למעלה מחזיר. העתיד לחזור לטהרתו מצד עצמו לבדו. מצד סימן טהרה החיצוני שבו. גמל י"ה.

פורים על שם הפור

ה. רמב"ם | הל' תעניות, פרק א'

א. מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור, שנאמר (במדבר י) על הצר הצורך אתכם והרעותם בחצוצרות, כלומר כל דבר שייצר לכם כגון בצורת ודבר וארבה וכיוצא בהן זעקו עליהן והריעו.

ב. ודבר זה מדרכי התשובה הוא, שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב (ירמיהו ה) עונותיכם הטו וגו', וזה הוא שיגרום להם להסיר הצרה מעליהם.

ג. אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית, הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים, ותוסיף הצרה צרות אחרות, הוא שכתוב בתורה (ויקרא כ"ו) והלכתם עמי בקרי והלכתם עמכם בחמת קרי, כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהוא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי.

א. רמב"ם | הל' מגילה, פרק ב'

יח. כל ספרי הנביאים וכל הכתובים עתידין ליבטל לימות המשיח חוץ ממגילת אסתר הרי היא קיימת כחמשה חומשי תורה וכלכות של תורה שבעל פה שאינן בטלין לעולם, ואע"פ שכל זכרון הצרות יבטל שנאמר (ישעיהו ס"ה) כי נשכחו הצרות הראשונות וכי נסתרו מעיני, ימי הפורים לא יבטלו שנאמר (אסתר ט) וימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם.

ד. מהר"ל | אור חדש, הקדמה

זה שאמר שכל המועדים יהיו בטלים ואלו פורים לא יהיה בטל לעולם ויש לו יסוד קיים לנצח לע"ג דכפ"ק דברכות סבירא להו לרבנן שאף יציאות מצרי לא יהיה בטל אין לרביד לומר בשביל זה כי המדרש הזה סוכר כבו זומא דלמח יציאת מצרי יהיה בטל אלא אף כרבנן אחיא דאף רבנן אומרים כי לעתיד יהיה שעבוד מלכות עיקר ויציאת מצרים טפל ולפיכך כל המועדים אשר הם זכר ליציאת מצרים כלבד והם טפלים לשעבוד מלכות שייך לומר שיהיה בטול למועדים כאשר אינם עיקר אבל פורי' אינו זכר ליציאת מצרי' דבר זה לא יהיה בטל.

א. מלכים א' | פרק כ"ב

(ה) ויאמר יהושפט אל מלך ישראל דרש נא כיום את דבר ה': (ו) ויקבץ מלך ישראל את הנביאים בארבע מאות איש ויאמר אליהם האלה על רמת גלעד למלחמה אם אהדל ויאמרו עליה ויתן א-דני ביד המלך: (ז) ויאמר יהושפט האין פה נביא לה' עוד ונדרשה מאותו: (ח) ויאמר מלך ישראל אל יהושפט עוד איש אחד לדרש את ה' מאתו ואני שנאתיו כי לא יתנבא עלי טוב כי אם רע מיכיהו בן ימלה ויאמר יהושפט אל יאמר המלך בן: ... (י) ויאמר ראיתי את כל ישראל נפצים אל החרים כצאן אשר אין להם רעה ויאמר ה' לא ארונים אלה וישבו איש לביתו בשלום: (יא) ויאמר מלך ישראל אל יהושפט הלא אמרתי אליך לוא יתנבא עלי טוב כי אם רע: (יב) ויאמר לכן שמע דבר ה' ראיתי את ה' ישב על כסאו וכל צבא השמים עמד עליו ממינו ומשמאלו: (יג) ויאמר ה' מי יפתח את אהאב ויעל ויפל בקרבת גלעד ויאמר זה בכה זה אמר בכה: (יד) ויצא הרוח ויעמד לפני ה' ויאמר אני אפתנו ויאמר ה' אליו במה: (טו) ויאמר אצא והייתי רוח שקר בפני כל נביאיו ויאמר תפתח וגם תבכל צא ויעשה בן: (טז) ועתה הנה נתן ה' רוח שקר בפני כל נביאיה אלה וז' דבר עליך רעה: (יז) ויגש צדקיהו בן בנעננה ויבא את מיכיהו על הלחי ויאמר אי זה עבר רוח ה' מאתך לדבר אותך:

ח. יהושע | פרק ו' ד'

(כז) ויהי ה' את יהושע ויהי שמעו בכל הארץ: ז (א) וימעלו בני ישראל מעל בחרם ויחזק עקן בן פרמי בן זבדי בן זרח למטה יהודה מן החרם ויחר אף ה' בבני ישראל: (ב) וישלח יהושע אנשים מורידים העי אשר עם בית און מקדם לבית אל ויאמר אליהם לאמר עלו ורגלו את הארץ ויעלו האנשים וירגלו את העי: (ג) וישבו אל יהושע ויאמרו אליו אל יעל כל העם באלפים איש או בשלשות אלפים איש יעלו ויכבו את העי אל תרעו שמה את כל העם כי מעט המה: (ד) ויעלו מן העם שמה בשלשות אלפים איש וינסו לפני אנשי העי: (ה) ויכבו מהם אנשי העי בשלשים ויששה איש וירדפום לפני השער עד השקרים ויכבו במורד וימסו לבב העם ויהי למים: (ו) ויכרע יהושע שמלתיו ויפל על פניו ארצה לפני ארון ה' עד הערב הוא וזקני ישראל ויעלו עפר על ראשם: (ז) ויאמר יהושע אהה א-דני ה' למה העברת העביר את העם הזה את הירדן לתת אתנו ביד האמרי והאמרינו וזו האולנה ונשב בעבר הירדן: (ח) בי א-דני מה אמר אחרי אשר הפה ישראל ערף לפני איכביו: (ט) וישמעו הפנעני וכל ישרי הארץ ונספו עלינו והביתנו את שמנו מן הארץ ומה תעשה לשקמך הגדול: ס

(י) ויאמר ה' אל יהושע גם לך למח זה אהה נפל על פניו: (יא) הקטא ישראל וגם עברו את ברית אשר צויתי אותם וגם לקחו מן החרם וגם גנבו וגם כחשו וגם שמו בבליהם: (יב) ולא יכלו בני ישראל לקום לפני איכיהם ערף ופנו לפני איכיהם כי היו לחרם לא אוסיף להיות עמכם אם לא תשמידו החרם מקרבכם: